

„СОЦИАЛИСТЪ“

излиза въ Вторникъ и Петъкъ

Ре акцията и Администра-
цията се намиратъ
въ СОФИЯ.Неплатени писма ен се
приематъ.

Ръкописи не се връщатъ

За обявления се плаща по
15 ст. на редъ на 4 стр.

СОЦИАЛИСТЪ

ОРГАНЪ НА РАБОТНИЧЕСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

LE SOCIALISTE

Organe du Parti Démocrate-socialiste des travailleurs bulgares

Adresse: Rédaction

„SOCIALISTE“
Sophia.

DER SOZIALIST

Organ der bulgar. Sozialdemokratischen Arbeiterpartei

Абонаментът се прѣдплаща

За год. лева 10 —

6 м. 5 —

3 м. 2 50

За въ странство лева 14

Особно за притурката абонаментъ не се прѣдплаща

Единъ брой

Съ притурката

Подписка за стачниците печатари въ Русе.

Отъ бр. 67 140 л. 10 ст.
с. Тестеджиян, Димитровъ, Георгиевъ, Петровъ . 9 л.
с. Мирново, Пирдопско, отъ нѣколко тугари . 5 л.
Плѣвнѣ, Пресненски 2 л., Пресненска 2 л. . 4 л.
Всичко 158. 10 ст.

Понеже времето за събирането на вторий годишенъ конгресъ на партията наближава, молимъ групите да се исканатъ въ най-късо време по въпроситъ за:

1) Датата и мѣстото за свикването на конгреса.

2) Дневния редъ на конгреса. (Въпроситъ, които трѣбва да бѣдатъ внесени на разискване).

Отъ Комитета на партията.

Економическото развитие на България.

I.

Должата статия, написана отъ единъ нашъ другаръ, е помѣстена въ 123 брой на „Vorwärts“ — централния органъ на германската социал-демократическа партия, отъ гдѣто ний я превеждаме безъ измѣнение.

Преди три години единъ шеговитъ приятелъ, като разглеждаше починалото ли тримѣсечно списание „Социалъ-демократъ“, ни забѣливаше че на корицитъ има повече нарисувани фабрики отъ колкото ги има въ самата страна. Туй бѣше наистина една шега, но шега, която имаше основателна причина въ слабото развитие на нашата индустрия. И днесъ още нашата индустрия не е развита въ пълнороката смисълъ на тая дума, но ти проявява една мощна сила къмъ развитие. За сега у насъ най-развита е текстилната (предилната) индустрия. Голѣми тъкачни фабрики у насъ е имало още презъ турското владичество т. е. преди 18 години. Отъ тогава насамъ тѣхното число е расло постоенно, тъй че сега по голѣмата частъ отъ населението на балканските градове Сливенъ, Габрово, Тръвна, Карлово, Казанлъкъ е напълно пролетаризирана. Обикновено населението работи или въ фабрицитъ или въ къщи на парче за смѣтка на фабрикантитъ. За пазаръ на тази индустрия служи самата България и сѣтиъ Романия и Турция. Наскоро нѣколко фабриканти отъ Габрово и Сливенъ направиха предложение на високата порта за доставянето български шаекъ по цѣлата турска армия. Великия везиръ и военния министръ сж имъ обѣщали своето покровителство, а за тѣхния индустриаленъ успѣхъ ги наградили съ ордени. Още сега гарнизонътъ въ Одринъ — най-голѣмия турски градъ слѣдъ Цариградъ и Солунъ се облача съ български шаекъ; скоро и българската армия ще бѣде облечена исклучително съ български шаекъ.

Слѣдъ текстилната индустрия идатъ тютюневата индустрия, бирната индустрия и фабрикацията на алкохола и всички други спиртни питиета. Въ 1893 г. тютюневата индустрия броеше 104 фабрики; бирната индустрия, вслѣствие сигурнитъ печалби, бѣше привлѣкла толкѣзъ много капиталисти, щото скоро се явиха масови банкротъ. За сега възлепната индустрия занимава 700-800 държавни работници, но тя има голѣмо бѣдѣще, тъй щото само изу-

чената до сега частъ на Першишкиятъ долъ съдържа около 40,000,000 тона въглища. Но азъ нѣмамъ намѣрение да ви описвамъ подробно цѣлата българска индустрия, а економическото развитие, което става въ България отъ една година насамъ слѣдъ паданieto на Стамболова.

Преди всичко трѣбва да забѣлѣжа, че правителството, което дойде на мѣстото на Стамболова, е едно pur excellence капиталистическо правителство. Хората, отъ които то се състои сж извѣстни като най-голѣми богаташи въ страната, между тѣмъ, когато членовѣтъ на Стамболовото правителство и самъ Стамболовъ въ това число бѣха парвенюта (выскочки, Enrokommlinge) гладни като черковни плъхове, илтъ зли изъ редовѣтъ на дребната буржуазия, които се обогатиха чрезъ срѣдства, собствено входящи въ областта на исправителната полиция т. е. чрезъ проста кражба.

За да можете да си съставите едно понятие за нашето днешно правителство достатъчно е да се приведе случая съ финансовия министръ Гешовъ; Г-нъ Гешовъ е билъ финансовиятъ агентъ и е евентуалниятъ наследникъ на единъ отъ най-голѣмитъ романски капиталисти — българина Евлогий Георгиевъ. Последния, макаръ и да живѣе въ Романия, за да експлоатира романий селенинъ, е депутатъ въ нашата камара.

Но още по забѣлѣжително е, че романо-българския капиталистъ и български депутатъ е и руски поддавикъ въ сѣщото време; поне такъвъ бѣше той преди 6 мѣсеци, когато биде избранъ депутатъ. И ако прибавя още, че все този сѣщия е билъ и единъ отъ декориранитъ отъ султана, тогава вие ще имате практическия интернационализъмъ въ пълна униформа. Другитъ членове на правителството сж фабриканти, банкери, или адвокати, които сж явяватъ само въ финансови и предприемачески процеси. Кмета въ София и въ сѣщото време депутатъ Грозевъ е сѣщо предприемачъ, който построи желѣзната линия Цариградъ-Вакрелъ и туря отъ тамъ нѣколко милиона въ джебъ.

Разбира се, че такова едно правителство единъкъ дошло на властъ можеше да мисли само какъ да подига „националната индустрия“, т. е. какъ да пълни джебоветъ си. Отъ камарата, състояща се отъ подобни елементи, биде приетъ единъ законъ, чрезъ който се даватъ голѣми привилегии на всѣки индустриаленъ капиталистъ, който вложи въ предприятието си 25,000 фр. или пакъ има въ заведението си повече отъ 25 работника. Както виждате това е едно поощрение на капиталистическата експлоатация. Колкото повече работници експлоатирашъ, толкова и държавата ти дава по голѣма помощъ. Споредъ приетия законъ спомѣнатитъ индустриалци се освобождаватъ отъ октроа и гербовъ сборъ за 15 години. Тѣ не плащатъ никакво мито за исписанитъ отъ странство за собственитъ си нужди сурови материали и машини, между другото тѣмъ се прави 35% отстъпка при пренасянieto сго-китъ имъ по държавнитъ желѣзници. Освѣтъ това закона имъ позволява да градятъ върху общински и държавни мѣста, да прокарватъ пѣтища, да експлоатиратъ руднитъ, които бѣха се намѣрили въ околноститъ на тѣхнитъ

предприятия, да се ползуватъ отъ водитъ и горитъ — и всичко това безъ да плащатъ нѣщо.

Този законъ биде приетъ нѣщо преди 5—6 мѣсеци и ний днесъ виждаме вече неговитъ плодове.

Вече сж се образували двѣ дружества „За основание една или нѣколко фабрики и рафинерий“. Едното отъ тии дружества се състои отъ български капиталисти, които разполагатъ съ единъ първоначаленъ капиталъ отъ 2 милиона; другото се състои отъ белгийци. Тѣзи двѣ фабрики се получили вече своитъ концесии; българското дружество ще сѣгради фабрицитъ и заводитъ си въ околността на Пловдивъ и ще има на разположенieto си цѣла Южна България (шестъ окръга) т. е. на никое друго дружество не ще бѣде позволено да построяватъ фабрики въ този айонъ. Белгийското дружество ще има на разположение софийското окръжие. Съ сѣщата цѣль сж се обѣрнали къмъ правителството едно нѣмско дружество, друго едно белгийско и едно чехско. Вий виждате, иностраннитъ капиталисти смѣтатъ вече България за обгтована земя. И наистина като сѣсѣдка на Турция най-значителния пазаръ на истокъ за европейската индустрия, и много е възможно, че европейскитъ капиталисти искатъ да локаратъ своитъ предприятия т. е. фабрицитъ си по близо до пазари, т. е. въ България, гдѣто тѣ освѣтъ това получаватъ голѣми привилегии. Чуждитъ капиталисти се ползуватъ съ такива привилегии каквито и тѣ сами нѣкога надали сж стпували. При това тѣ ще се намиратъ подъ покровителството на една добръ организирана полиция, общество, което напълно липсува на Турция. Даже отъ самата Турция капиталиститъ дохождатъ да търсятъ предприятия въ България. По този начинъ една отъ най-голѣмитъ търговски къщи въ Солунъ — фирмата Латино, които произвежда и изпаса въ странство огромно количество тютюнь, е искала позволение да основе въ София тютюневи фабрики, произведениотъ отъ които тя ще распродава исклучително въ странство.

Отъ Русчукъ сѣщо съобщаватъ за основаването една фабрика за химически продукти, отъ Варна — за основаването на една стъкларска фабрика и отъ София за основаването на една фабрика за мебели и друга за гѣпове и машини. Говори се сѣщо за скоростното отваряне на една хартийна фабрика, синдикатътъ на която очаква една концесия отъ правителството, споредъ която да се задѣлжи въ разстояние на 15 години да употребава въ канцеларнитъ хартия, исклучително отъ неговата фабрика.

Капитализма нахлу въ България въ най-новата си форма — въ формата на акционерни дружества. Всичкитъ предприятия, за които споменахъ сж акционерни предприятия. Не освѣтъ тѣхъ има и други. Не говоря за застрахователното дружество „България“, или за плавателното дружество „Черно Море“, — послѣдното е субсидирано отъ правителството, което иска да конкурира съ Австрийския Lloyd, която цѣль, впрочемъ, отъ части то е достигнато. Нѣма да говоря и за желѣзнопѣтнитъ дружества, които се основаватъ сега,

както и за дружествата, които сж се заели състражданно на Варненското и Бургаското пристанища. Ще спомена само за най важните акционерни дружества, които се явиха след приемането на гореспомнатия закон. За служба преди всичко да се спомбне основанието на една търговска банка въ Русчукъ съ единъ основенъ капиталъ отъ 10 милиона франка. Председатели на тази банка, г. Тодоровъ, е същото време прѣдседател на камарата и на застрахователното дружество „България.“ Както виждате, негова милост е единъ многократенъ прѣдседател. Съобщава е същщо за основаването на подобна една банка въ Пловдивъ. Наскоро въ Варна сж се образували двѣ акционерни дружества, едно строително дружество за постройки на къщи, които то сѣгнѣ ще распродава съ ероково исплащанне и едно транспортно дружество, съ центръ Варна, въ който градъ, самото сѣбѣ да организира една служба съ повече отъ 1000 работника. Всички тии дружества възникнаха презъ последните петъ или шестъ мѣсеца и всички сж основани отъ български капиталисти. Въобще всички голѣми предирятия у насъ сж въ ръцѣтъ на българи. Исклучение прави само предирятието за постройката на Бургаското пристанище, което се намира въ ръцѣтъ на една французска компания. Всички тии факти още не показватъ, че ние се намираме въ периода на най-голѣма капиталистическа дѣятелност — голѣмѣтъ предирятия могатъ да се начетатъ на прѣсти, — но тѣ показватъ, че ние стоимъ на прагѣтъ на „Sturm und Drangperiode“ на българския капитализмъ. И капиталистическото направление е толкова развито, щото пеможе да има абсолютно никакво съмнение върху економическото бѣдѣне на нашата страна. Излишно е да казваме, че изъ подъ тая капиталистическа „Поезия“ — „Развитие и подиганне на народното благосѣстояние“ — всѣкога се намира скрита пай-отвратителната капиталистическа „Проза“ — пай-безчеловѣчната експлоатация на човѣшката работническа сила.

Би ни заведо много татѣтъ, ако бѣхме се впуснали въ подробности. Достатѣчно е да забѣлѣжимъ, че у насъ не сжществува нито единъ параграфъ отъ закона, който да регулира фабричния трудъ и, че нашѣтъ капиталисти — което е почти на всѣкъдѣ тѣй — пай-много предпочитатъ женския и дѣтския трудъ. Тѣй въ нипитѣтъ тѣкащи фабрики работятъ дѣца — повечето малки момичета — начиная отъ седемъ годишна възраст *ежедневно по 12—14 часа за едно възнаражение отъ 20 сентима.*

Въ економическо отношение капитализма се организира у насъ по два начина: първо, той основава акционерни дружества, тѣй наречени „Спестовни“ дружества съ капитали като наченѣтъ отъ стохилиди и милионъ даже и дойденъ до десетъ хиляди франка. Такива дружества има на всѣкъдѣ изъ България, както по градоветѣ, тѣй и по селата. Тѣхната цѣль? Подъ хубавитѣ думи „Спестовност“, „Постоянство“, „Прилѣжанне“ всичкѣтъ приследватъ само една цѣль — даването на селенина пари подъ лихва съ по 12% (законенъ процентъ) до 30%, а че даже и до 100%! това сж факти, които сж доказани официално.

Отъ друга страна капитала се организира въ общѣтъ дружества, въ търговски камари, въ дружества „за подиганне индустрията“ и пр.

Голѣмѣтъ земевладѣлци сжщщо се организиратъ: тѣ иматъ свои дружества „за подиганне на земедѣлието“.

У насъ се начена всеобща мобилизация на капиталистическѣтъ сили. Тази мобилизация ще води неизбѣжно къмъ, за сега още прикритата классова борба. Но и работницѣтъ все повече и повече дохаждатъ до классовото съзнание, и колкото по интензивно се развива капитализма, толкова по скоро се усилва и негова побѣдителъ: социализма.

Прѣв. К. Ид.

ВЪТРЕШНА ХРОНИКА.

— Манифестътъ на социал-демократическата студентска група въ София къмъ студентѣтъ социалисти въ странство, когото печатахме въ единъ отъ миналитѣ броеве на вѣстника, е помѣстенъ въ 6-й номеръ на сѣ. „La jeunesse Socialiste“, въ Франция.

— Общата стачка на работницѣтъ печатари въ Руссе продължава. Постоянни опитвания има отъ страна на господарѣтъ да сломятъ тѣхната солидарност, когото тѣ така живо и при толкова лишения поддържатъ вече два мѣсеца и половина. Съобщаваме, че паритѣ, които се получаватъ отъ подписката въ *Социалистъ*, се предаватъ на прѣдседатели на Софийски Печатарски Работи. Синдикатъ г. Ст. Барчевъ, за да ги препраща въ Руссе.

— Получихме слѣдующата телеграма:

Сливенъ, редакция *Социалистъ*, София.

Уволненъ съмъ. Пратили никакво.

Пенчевъ.

Нашия съмисленникъ Георги Пенчевъ бѣше училищенъ инспекторъ въ Сливенъ отъ началото на тѣзи учебна година и министерствъ на просвѣщението отчислява и него безъ никакви причини. Въ този случай ний пакъ се срѣщаме съ демократизма на г. Величковъ. Мислимъ, че само наивнитѣ не сж се увѣрили още, че основното начало на този демократизмъ е *окутришното убѣждение* на г. Величкова, който викаше противъ сжщщото убѣждение на Стамболова, до гдѣто му се даде възможностъ самъ той да го прилага. Понеже се отчислява единъ инспекторъ съ убѣждения противоположни съ ония на управляющѣтъ, това е още единъ фактъ, който показва колко е необходима *изборността на инспекторитѣ* предъ пълната имъ зависимостъ отъ разни Величковци, които сж повикани да играятъ въ просвѣщението ролита на Стопловци въ полицията.

— Нови прѣслѣдвания въ казармата. По поводъ едно антрефиле което бѣхме печатали въ притурката на в. „Социалистъ“ № 58, относително казарменитѣ военни прелести, въ 18 П. Егърски полкъ въ Търново сж подигнати цѣль редъ изследвания, търсение съобщителя на писаното и прислѣдване на виновний. За съобщители се подозиратъ аптекаритѣ, фелдшеритѣ и войницѣтъ съ висше образование, а най голѣмо съмнѣние се имало въ Д-ръ Банакова, войникъ отъ същѣтъ полкъ. Различни наказания се прилагатъ върху имъ: Аптекаритѣ сж извадени отъ „Казарета“ и „Покой“ и сж запратени въ ротитѣ да сж исплащатъ грѣховетѣ, фелдшеритѣ безпричинно арестуватъ и провѣждатъ *окутришното убѣждение*, а на войницѣтъ съ висше образование се отнематъ правата, като свѣршивши и заедно съ другитѣ войници сж подвергнати въ жестокиятъ обияни на испитателната сѣдѣ!... Но не е само това. По заповѣдта на г-на командира е излизло приказъ по полка: да не се пускатъ въ казармата, нито близо при нея, а сжщщо и на стрѣлбищѣтъ никакви щатски лица, защото се имало съмнѣние въ последнитѣ, тѣй като много отъ тѣхъ биле „социалисти“.

Г-нъ подполковникъ, не е толкова важно да знаете кой е автора на писаното, отъ колкото да внушите у подведомственитѣ ви малки и голѣми начальници да пматъ по хуманни отношения спрямо беззащитнитѣ войници, на и вий да възгечисате отъ нахалното си прислѣдване и наказване невинитѣ войници, защото лицето, което е съобщило една истина не излиза изъ войничката среда, а е гражданинъ, който съ зорко око следи войничкия животъ и ще изнася предъ общественото всички онеправдания и звѣрства вършени въ казармата.

— Още една „несмѣняемостъ“. Ямболския учителски вѣстникъ *Надѣжда* въ 10-й си брой иска несмѣняемостъ на учителствъ. Незнаемъ каква пльза вижда в. *Надѣжда* въ това за учебното дѣло, но несмѣняемостта далечъ не може да представлява ония гаранции, които сж необходими за да оградятъ народния учител отъ посѣгателствата на властующѣтъ върху правата му. Напротивъ, това е една привилегия, която повече ще отдаде на учителствъ отъ народнитѣ маси, отъ колкото да го обближи. Народния учителъ трябва да бѣде гарантиранъ като *проститиель на народа*, а не като привилегирована личностъ. Учителитѣ не трябва да се боятъ отъ смѣняемостта, напротивъ въ интереса на учебното дѣло е тѣхнитѣ редове да бѣдатъ широко отворени за всички граждани, които могатъ да внесатъ своитѣ нови и прѣспии сили въ дѣлото на народното образование.

Несмѣняемостта е много повече въ интереса на управляющѣтъ, които така произволно отчисляватъ образованитѣ и честри учители, лишаватъ ги отъ правото имъ и ги държатъ въ сегашното мизерно положение, отъ колкото за самия учителъ. Ний сме наклонни да вѣрваме, че в. „*Надѣжда*“ подъ думата „несмѣняемостъ“ разбира придобиване гаранции за независимостта на народнитѣ учители, което е и необходимо.

— Въ 56 бр. на „Социалистъ“ бѣхме помѣстили едно антрефиле въ отговоръ на озлобеноститѣ на в. в. „Мл. България“ и „Прогрессъ“ противъ социалиститѣ. Ний казахме, че такива отношения отъ горнитѣ вѣстници сж най естествени и неестественно ще бѣде да очакваме отъ тѣхъ

похвали и комплименти, защото тѣ не могатъ да похваляватъ привърженицитѣ на една партия, която на всяка крачка смѣква маската, покривающа тѣхний фалшивъ демократизмъ. Това антрефиле направило „странно“ впечатление на единъ отъ нашѣтъ другари, което исказва въ една забѣлѣжка, припната къмъ една социалистическа статия въ VIII кн. на сѣ. „Дѣло“. Ний четохме внимателно тази забѣлѣжка и заключаваме, че нашето антрефиле е криво разбрано отъ другари Д. Б. За кривото разбиране свидѣтелствува и кривото предаване на антрефилето, като вмѣсто общата дума „социалиститѣ“ е турена думата „нѣколко отъ социалиститѣ“ и вмѣсто общото понятие за партията на социалиститѣ е подставена думата „той“, сирѣчь „единъ отъ социалиститѣ“. Така предадено антрефилето дѣйствително може да приеме характеръ на намекъ върху *известни комплименти къмъ нѣкои дружини*, пуснати напоследѣкъ отъ нашѣтъ противници съ явно интриганска цѣль. Такъвъ намекъ е билъ далечъ отъ нашѣтъ намѣрени и когато се яви нужда да поканимъ другаритѣ по идея, да опредѣлятъ своето партийно становище, ний пѣма да избираме околии пѣтища. Испитаната практика, за която говорихме въ антрефилето, си остава въ пълната сила и ти се касае до партийната дѣятелност на социалиститѣ, които трябва да бѣде винаги и навѣкъдѣ ясно опредѣлена.

„Умствено“ нещастнитѣ.

Между телеграмитѣ по случай тѣзгодишния празникъ на труда, които се печатаха въ *Социалистъ*, се помѣсти една, подадена отъ 45 младежи въ Казанлъкъ, подписана „отъ 45 умствени пролетарии“. В. *Гласъ*, въ единъ отъ миналитѣ си броеве, дава да се разбере, че е дошелъ въ възторгъ, като най сѣгнѣ, въображава си, намѣрилъ слабото мѣсто на социалиститѣ въ употребението на този терминъ. „Умствени“ пролетарии — хичъ какво може да значи това? — „Умствената“ босота на в. *Гласъ* намира, че то значи умствено бѣдни, умопобъркани. За „умствено“ бѣднитѣ дѣйствително и такова откритие е голѣмо щастие. Ето отъ гдѣ излиза и възторгѣтъ на в. *Гласъ*. Между това на български не единъ пѣтъ се употребява терминътъ *умствени пролетарии*, за различие отъ *рѣчни*, съ което се обозначава умственитѣ работници, работницѣтъ на *умствена*, на *умствена*. Терминътъ употребява въ „интелектуални пролетарии“, нѣмцитѣ: „интелигентни пролетарии“, като си служатъ съ понятията: „Intellect“, „Intelligence“, и рѣдко нѣкому дохождатъ на ума такива плоскости, като на в. *Гласъ*. Впрочемъ тѣ сж свойствени на умствено бѣднитѣ, даже и въ моментѣтъ, когато тѣ произлизатъ.

По поводъ на 19 Априлий, в. *Гласъ* писа, че въ домѣтъ гдѣто се събрали Т.-Пазарджикитѣ ни другари, имало *словозмѣняние*. Предъ тази *нововирковщина* (Носовирковъ е герой въ расказѣтъ за офицерскѣтъ подвизи, напечатанъ въ юбилейния сбѣжникъ на „Славянска Бесѣда“), поинтахъ в. *Гласъ*, може ли да каже: прилича ли това словозмѣняние на красноречието, което въ П. Сѣбр. зацѣпчаване предложението за искажане съболезнозване по поводъ смъртта на Александра III, въ четири отрицающа една друга форми. *Гласъ* иска да знае за кое красноречие тукъ се касае и кои сж чегирѣтъ разни форми. Обявявамъ, че думата е за предложението на г. Такева „за избирание денугация, които да положи вѣнецъ върху гроба на покойния императоръ Александръ III.“

Твърдѣ е възможно да е преувеличено числото на формитѣ, които предложението претърпя, защото въпросѣтъ се бѣше такъ замѣлялъ, щото малцина сж, които можеха ясно да го проследятъ. Но въ дадения случай не е важно толкова, колко измѣнения то е прѣтърпяло.

В. *Гласъ* е въ състояние да проясни, какъ е то било зацѣпчавано и по какъвъ начинъ въ XIII засѣдание, прѣдседателствъ на Сѣбран. става и прави *свое предложение* не да се избере денугация, а просто да се положи вѣнецъ отъ името на депутатитѣ, тѣй както се тѣкмятъ да го направятъ управляющѣтъ. Да ли утъчанието, което е зацѣпчавало предложението на г. Такева, е било красноречиво или последователността и убедителността на самото красноречие, иматъ преимуществото надъ *словозмѣнянията* на социал-демократитѣ? Това е интересното да се знае, още повече, че в. *Гласъ* иска отъ мене обяснение, преди да изплати свол дългъ: да докаже въ какво се е състояло *словозмѣнянето* на социалиститѣ, надъ което той, безъ съмнение туря много високо красноречието на буржуата.

В. *Гласъ* не прави исклучение отъ ония, които безъ да щатъ се задоволяватъ само съ разни подмѣтания по адреса на социалиститѣ. Разнитѣ „учени“ и „професори“ често обичатъ да си опитватъ щастieto за да оборватъ научността на социализма, чрезъ фалшиви

фикация на науката. Но в Гмисъ е далеч от такава смелост; това все таки е достойние на „умствено“ по щастливост; за да фалшифицираш против социализма, въ всеки случай трябва да имаш какво да фалшифицираш; а в Гмисъ не е от ония, които да не признават нещастното си — действителната умствена беднота. Той е от родът на ония врагове, които винаги предпочитат да бъдат скрити въ засада и от там да доизгърмяват празните патрони против социалистите.

Г. Г.

Международния социалистически конгресъ.

О К Р Ж Ж Н О

Отъ Организационния комитетъ къмъ работниците отъ всички страни.

Другари и колеги,

Международния Конгресъ на работниците, събрани въ Цюрихъ презъ 1893 г. при съединените поканата на Британската делегация и рѣши щото бъдещия Международенъ Конгресъ да се събере въ Лондонъ. Освѣтъ това Цюрихския Конгресъ избра за дата 1896 год.

65-тъхъ делегати, които въ Цюрихъ съставляваха Британската Секция, съ избрали по между си, десетъ делегати за да се състави Организационния Комитетъ, натоваренъ за да вземе предварителнитѣ мѣрки и да състави съдѣйствието на Парламентарния Комитетъ отъ конгреса на Работническия Синдикални Камари на Велика-Британия и Ирландия. Това съдѣйствие сега е получено и се е съставилъ единъ Съвѣтенъ Комитетъ съ 6 члена отъ Парламентарния Комитетъ и съ 6 члена отъ избрания въ Цюрихъ Комитетъ, за общата организация на конгреса въ 1896 г.

Съзвония Комитетъ, чрезъ настоящето си, братски поканва всички Социалистически организации и всички Синдикални Работнически Камари въ целия свѣтъ, да изпратятъ, въ 1896 г., делегати за Лондонския Конгресъ. Въроятно е, че конгреса ще се свика презъ мѣсецъ Августъ.

Въ последния Международенъ Конгресъ се взема следущето рѣшение:

Въ конгреса ще бъдатъ приети всички Синдикални Работнически Камари, както и социалистическитѣ партини организации, които признаватъ необходимостта отъ сдружаването на работниците и отъ политическата дѣятелност. „Подъ политическата дѣятелностъ тукъ се разбира, че работническитѣ дружества се стремятъ, до колкото е възможно, да упражняватъ, или да западѣятъ политическитѣ права и законодателния механизъмъ, за да се доведе до този начинъ, тържеството на интереситѣ на пролетариата и западѣването на политическата властъ.“

Въ съгласие съ това рѣшение, нашата поканка е отправена къмъ всички работнически синдикални камари и къмъ всички социалистически организации, които признаватъ, че е необходимо сдружаването на работниците и че работниците трябва да участвуватъ въ политическата дѣятелност.

Ний молимъ всички работнически организации, които излизатъ въ горѣизооченитѣ двѣ категории, да ни изпратятъ незабавно своитѣ адреси и да ни предадѣтъ не по късно отъ 1 Януарий идущата 1895 г., текстътъ на рѣшенията и предложенията, които тѣ желаятъ да бъдатъ внесени въ дневния редъ на конгреса отъ 1896 г.

Всички съобщения трябва да бъдатъ адресирани до:

William Thorne, Secrétaire du Comité d'Organisation du Congrès International Socialiste des Travailleurs et des Chambres Syndicales Ouvrières de 1896, 144, Barking Road, London, E., England.

Съ братски чувства къмъ васъ:

Организационния комитетъ.

Едуардъ Евелингъ, Лури Броудгуретъ, Едуардъ Комай, Уилямъ Инсипль, Ж. М. Жакъ, Джемсъ Маурисей, Спенсеръ Олмистъ, Лури Гемисъ, А. Смитъ, В. К. Сидменъ, Уилямъ Торнъ, Бенъ Тилемъ.

Уилямъ Торнъ: Секретарь. Уилямъ Инсипль: Касперъ.

ЕДУАРДЪ ЕВЕЛИНГЪ и А. СМИТЪ: Секретари преводачи.

Какво нѣщо е Хигиената?

II

До сега видѣхме съ какво се занимава Хигиената, т. е. предметътъ на Хигиената, нейното предназначение, нейнитѣ отношения, нейнитѣ свързки сиримъ медицинскитѣ, естественнитѣ и др. науки. Сега ще видимъ колко вида Хигиена има, или различнитѣ видове хигиена и начинътъ, условията при които може да се осъществи, да се турне въ практика Хигиената.

Казахме по напредъ, че живущето същество и сръдната дѣйствуватъ едно на друго обратно. Това естествено несъгласие между съществото и сръдната, причинява така също съществено раздѣление на хигиеническото искусство на двѣ различни части. Има отъ една страна вътрешна хигиена, тѣй да се каже, или индивидуалистическа хигиена, която се грижи най-вече за човѣшкото същество взето отдѣлно и изолирано. Това е по специално

индивидуалната хигиена, защото въ този случай се разгледва или изобразява принципиално една отъ странитѣ на проблемата: индивидътъ. Но редомъ съ нея, има така също, външна хигиена, която изучава най-вече сръдната; а тѣй като въ наше време физическата сръдта е почти винаги преобладава отъ социалната сръдта, излиза че тѣзи частъ отъ хигиената може да се нарече социална.

Въ дѣйствителностъ, прѣсия, чистия въздухъ е единъ отъ съществениитѣ елементи на физическата сръдта, необходимъ за човѣка; по кой не вижда че, чрезъ самата цивилизация, т. е. чрезъ нарастващото солидаризиране на човѣка съ неговитѣ подобни, физическата проблема се промѣнява, се превръща тукатъ въ една обществена проблема. Невъзможно е, въ дѣйствителностъ, за много хора да дишатъ чистъ въздухъ, този чистъ въздухъ, който е даденъ за всички въ неограничено изобилие, ако тѣзи хора съ принудени да живѣятъ въ една нездрава работилница или фабрика, непрѣвѣтривана и които съ принудени да живѣятъ въ тѣсно и влажно жилище, което взима въздухъ и свѣтъ отъ нѣкой тѣсенъ и мръсенъ дворъ, или отъ нѣкой мирзливъ и тъменъ коридоръ. Какъ би се помогнало тогава за измѣнението или поврѣждането отъ сръдната? Съ свѣти отправени къмъ индивидътъ ли?—Но тѣзи свѣти съ непрѣожими. Трѣбва слѣдователно да се дѣйствува обществено, да се дѣйствува посредствомъ държавата, посредствомъ законътъ или общинскитѣ власти.

Извѣстни индустрии съ вредителни за здравето, вследствие необходимото нѣпанне съ ржѣ въ отровни материи¹⁾ или димпане на угровни пари, или прахъ при фабрикуването на извѣстни нѣща; лесно е да се даде свѣтъ въ този случай; но какъ ще се турнатъ на практика тѣзи свѣти, въ дадения случай, ако не чрезъ колективното, социалното дѣйствие; ако не чрезъ тази разбираемостъ, че все повече и повече хигиената ставъ обществена и че индивидътъ смазанъ не може да реализира всеобщата си свобода. Какъ и въ възможността да слѣдва правилата на здравето освѣтъ въ и чрезъ обществото?

Обществената сръдта измѣнява, модифицира, владѣе физическата сръдта. Една отъ характеристикитѣ на капиталистическото общество е била да докара унищожението условията на нормаленъ животъ, станалъ сега вече мѣченъ, за да не кажемъ невъзможенъ за пролетариата; това ще бѣже, разбира се, така също една отъ задачитѣ на социалистическия строй, щото да се премахне, да се прекрати това противоречие и това злоупотреба. Но за това нѣщо, какво и за много други още, ще трѣбва щото общественъ строй да не бѣже вече господството на една класа надъ друга, но господстването на обществото върху себе си, като работи тогава за доброто на всички, по не и за въ интереса на нѣколцина само.

¹⁾ Много отровни материи могатъ да се направятъ съвсемъ неостровни, или поне да се намали вредителността имъ на значителна степенъ, по съ това нѣщо ставатъ малко много разпоки, а пъкъ на капиталиста не е въ интересъ му да прави подобни расходи; той предпочитъ да си разваля здравето, да охитчасатъ стотини работници и работнички отъ колкото да направи една подобна реформа. Това не се отнася само до частния капиталистъ. Самата държава даже се води отъ такива съображения, като се ливна по такъвъ начинъ истинска убида на хиляди човѣшки същества. Прѣсе въ примѣръ ни представява французското правителство. Преди два мѣсеца нѣщо, работничитѣ и работничкитѣ отъ всички държавни фабрики за кибритъ въ Франция, както знаатъ вече четателитѣ на в. „Социалистъ“, бѣха обявили гревъ за премахването на бѣлия фосфоръ и замѣняването му съ червения или аморфинъ. Знае се че бѣлия фосфоръ е една отъ най-големитѣ и най-силнитѣ отрови. Азъ нѣма да се вущамъ тукъ сега да расправямъ подробно за влизието, дѣйствието на бѣлия фосфоръ върху човѣшкия организмъ и за ужаснитѣ му послѣствия, които той причинява на работничитѣ, като ги обезобразява, като причинява цѣла серия болѣсти, гдѣто най-сетѣ имъ отнима безъ връме живота и то въ нѣй невѣстна възраст.

Знае се обаче, че ако се държи бѣлия фосфоръ въ продължение на нѣколко часа, при температура 2000° въ една атмосфера отъ въглена киселина „acide carbonique“, отъ водородъ или озонъ, то той се превръща въ червенъ или аморфинъ. По такъвъ начинъ той става безвреденъ, бездѣйственъ върху организма. Но буржуазното правителство обрѣна ли внимание на справедливитѣ искания на гревиститѣ? Съгласи ли се то да направи една подобна реформа? За да принуди гревиститѣ да се помирятъ съ положението си, употребиха се всички „законни“ и „незаконни“ сръдства. При всичко че Рибо бѣ станалъ контрабандиеръ, като позволи да се изнася изъ вънъ Франция всякакви видъ кибритъ безъ всякаво мѣто, но бѣ принуденъ най-послѣ да удовлетвори исканията на работничитѣ.

За това едно абсолютно необходимо условие е: „унищожението на класитѣ“, вследствие на което ще бъдатъ унищожени и противопоставянията на интереситѣ. Тогава не ще има вече притежание на единъ интересъ отъ други; ще се въведе единъ всеобщъ и общественъ интересъ само, който, естествено, ще господствува.

Тази съвършенна солидарностъ на интереситѣ е просто социализмътъ; гдѣто всички граждани ще съ равноправни работници на великата индустриална и агрикултурна Република; всички ще бъдатъ co-propriétaires-и (съвладѣлци) на съвкупността отъ сръдствата на производство, на размѣняемостта, на продуктитѣ и тогава не ще съществуватъ вече капиталисти, които да отниматъ на пролетариия този чистъ въздухъ, даденъ безплатно отъ природата, когато дневното общество не иска да даде за дробовѣтъ на бѣднишкото дѣте освѣтъ сръдцу *espèces sonnantes*.

Къмъ хигиената прочее посредствомъ социализмътъ! Д-ръ А. Д.

ХРИСТО БОТЕВЪ.

(Балада)

Пошъта е ясна, спокойна, глуха;
Прохладенъ вѣтрецъ едвамъ подуха;
Звѣздитѣ мигатъ на небесата;
Въ гората шумчатъ, трептятъ листата.

Луната пълна, зисмѣна, блѣда
Въ зефиръ се вслушва, умило гледа,
Синий омайна и неподвижна
Надъ планината висока, близна.

Тозъ връхъ голѣми „Вислецъ“ го викатъ, —
Чернѣй се тамо шубѣрка шипѣкъ,
А околъ нея зюмбюль, чубрица
И минзухари навелъ главица.

Надъ старий шипѣкъ излезе пламѣкъ,
Искри обръщатъ вълшебно камѣкъ
И Ботевъ славний се тамъ подига
Въ рѣка съсъ сабя, въ другата съ книга.

Сърдце му съ болки се стрѣска,
Чело му умно синие, блѣска,
Искри зацѣкатъ въ очи срдито
И той захване съ гитѣвъ духовито:

„Петъ вѣка бѣше скованъ въ вериги
И дойде врѣме — ти тѣхъ строши ги,
Нъ не за дълго, народе бѣденъ, —
Сега въвъ други стени нѣ навелъ;“

„Ти пылкашъ сега, ти вратъ превивашъ,
Ти охкашъ, теглишъ, съзъ проливашъ
Надъ нго ново, тирани нови,
Що ти сковаха безъ срамъ окови....“

„Блудници мърсени и кръвоточи,
Въ развратъ изгнани и въвъ пороци,
За злато жадни, свирѣщи, бѣсени,
Съсъ диви страсти въ гърдитѣ тѣсени;“

„Крадци безсрамни на потъ народенъ,
Гонители на духътъ свободенъ,
Безъ вѣра, чувства, безъ идеали,
Що срамъ и съвѣстъ съ вече продали;“

„Врази жестоки, врази заклетѣ
На туй що мисли, на туй що свѣти, —
Сега те мѣчатъ, народе бѣденъ,
И грабятъ твой залѣкъ последенъ....“

„Нъ нашъто семе, тогачъ що съхмѣ
Съсъ думи, сабя и съ крѣвъ поляхмѣ,
Сега порастна, навредъ то свѣти,
Навредъ разбужда то умовѣтъ;“

„Навредъ то ражда герои бѣщи,
Борци безстрашни, съ срдца горещи,
Навредъ то прѣска животъ, надѣжди;
Навредъ то тѣпче стени, примѣжди;“

„Навредъ то крѣпне, добива сили —
Дѣла да види мечги си мили;
Навредъ да паднатъ царе, тирани
Навредъ народа свой царъ да стане....“

„Напредъ, народе! Напредъ въ борбата!
Ще падне злато, мечтъ, теглата,
Катъ викнешъ странно подъ небосвода:
Равенство, Братство, Любовь, Свобода!.....“

Изчезва Ботевъ. Искри и пламѣкъ
Захлупватъ тихо студений камѣкъ.
Луната плузне по сводъ небесенъ,
Балканъ запѣва хайдушка пѣсенъ.....

7 V 95 г.

Д. И. Поляновъ.

¹⁾ Писмата, съ които се обявява за взимание участие въ конгреса. р.

18 Май въ Висшето Училище.

Манифестацията на 18 Май, която подигна злъчката на правителственият кръгове, жегвала и мнозина приятели студенти от В. Училище. Оня дух на работническия, карриеризъм и безумно ретроградно, който безмятежно царства въ живота, намерил отражение и въ оная сфера, гдето трѣбва да боравятъ възвишенитѣ идеали и тъжикитѣ чувства на хуманностъ и справедливостъ. Извѣстно число студенти, — отъ които една значителна частъ сѫ и чиновници, — отчаяни карриеристи, безропотни послушници и орждия на властимающитѣ, независимо отъ разноречивостта на политическия имъ кръгъзоръ, до вчера поддържници на сгъмболовината, а сега подкрѣпители на свободата на дворцовия консерватизъмъ, пълно подобие и олицетворение на обществената моралъ: „покорна главичка сабя я не сѣче“, — ги силно сепва оня жестокъ ударъ, който 18 Май отдале и наконсерваторо-сѣднестическата сбиръ, и тѣ се залавятъ на борба, за да истрийтъ позора, който манифестирующиятъ народъ лѣпна на всички насилници на свободитѣ и правата на гражданитѣ.

И захващатъ се тѣ на сериозна борба, като за най-главна прицѣлна точка иматъ *червеното знаме*, сгвалата на всѣко революционно движение, и присѣтствието на работническия народъ въ редоветѣ на манифестациитѣ. Естествено недоволни отъ високото възпитателно значение на 18 Май, налучкали благоприятен моментъ да *изявятъ работническия си инстинктъ* и на днешнитѣ управляющии, както това сѫ вършили успѣшно и на миналитѣ, сѣцѣлъ да затоплятъ *блжжикитѣ си чиновнически мѣста*, тѣхни милости се опѣлчватъ противъ всичко незаклеймено сѣ печата на бесчестието и робското самоунижение. Въ противовѣсъ на задължението на българската интелигенция да бѣде паслѣдница на Ботйовитѣ идеали, въ честъ на които 18 Май е провъзгласенъ празникъ на българското студентство, е било противопоставено всичко мерзско и гнѣсно, що диша сѣ немилостива злоба и силенъ ядъ.

Отъ свѣдѣнията, които имаме, редъ засѣдания сѫ станали, за да се освидетелствува патриотическия вкусъ на патриотитѣ отъ новия калѣпъ; редъ хули сѫ испани противъ социализмътъ; редъ ниски орждия сѫ били турнати въ ходъ; редъ плоски мотиви и дебели глупости, които у свѣстний човѣкъ възбуждатъ само единъ презрителенъ смѣхъ къмъ авторитѣ на тия Семковски геннаности. Подъ предлогъ за измиване на пѣтакъ си „платно“, което *студентитѣ-социалисти* (явно е, гдѣ е насочена борбата) лѣбнали на цѣлото студентство, като сѫ прицѣлили разумно високото политическо значение на празника и не сѫ повикали полицията да разгони гражданитѣ-работници-социалисти, както това сѫ сторили не „опитненитѣ“ въ нищо студенти, тукъ се е гонила една цѣлъ: *запирание на всичко блѣсково извършено на 18 Май и отмянене на студентския празникъ*, който явно напомня на непокварената още младежъ да се слѣе съ народа и отъ тамъ отпрати своитѣ стрѣли противъ неговитѣ врази. Имѣа сѣмѣние, че това е било тържественъ моментъ на Агуровци и Величковци, които сѣ петърпение сѫ очаквали радостната вѣсть, че „погодиятѣ-студенти“ сѫ унищожени, че величието на непрежвѣното студентство е въздигнато, и че е дошелъ момента, когато графъ Мураши повторно може да каже на младежъта въ двореца си: „вий студентитѣ сѣ на сърдцето на господари!“ Това сѫ очаквали „едно врѣмешнитѣ социалисти“ отъ *Стара Планина*, на които викътъ противъ „опитненото“ студентство е само вследствие страхъ, да не би това „платно“ по своитѣ размѣри да засѣбнонова, което притежава пейния главенъ редакторъ Бобчевъ. Това сѫ очаквали и всички онии, които гостуватъ на дворцовитѣ трапези.

По напразно. „Злѣ възпитанитѣ хлапѣти“ на *Ст. Планина*, които сѫ направили шествието отъ „ученическо“ на „социалисти

ческо-демонстративно“, защото не сѫ викали „да живѣе правителството“, а само, като пѣкой „тъпа“ — „долу полицията“, не сѫ се продали тѣй ефтево, както русофила Бобчевъ се продаде съ своя махзаръ на турския султанъ. Тѣ сѫ умѣли да задържатъ високо студентическото знаме и да лѣбнатъ „платното“, „позора“ не на тия, които отиватъ всрѣдъ работническия народъ, за да приготвятъ отъ него единъ мощенъ факторъ за борба съ всѣко робство и тирания, но на тия „въспитани студенти“, които, сѣ съдѣйствието на полицията, искатъ още на ученическитѣ скамейки да забиятъ своитѣ покрѣ въ измършвелитѣ гърбъ на българския работническия. Още на първото засѣдание (19 Май) орждията на „въспитанитѣ“ и „неопитненитѣ“ се искабаватъ. Подиръ продължителни прѣбии, или по върно хули противъ работническия народъ, тъкмо въ минута на побѣдата, всрѣдъ продължителни едногласни викове: „позоръ на тия, които сѣ служатъ съ полицията“, „неопитненитѣ“ карриеристчета, засрамени отъ ничтожеството си, избѣгватъ отъ залата на засѣданието. На другия денъ е имало повторно примѣрване на силитѣ. Отъ една страна грамадно болшинство студенти, отъ друга — едно меншинство, състоящо се отъ пѣколко чиновници, пѣколко сгъмболоисти, отчаяни сѣднестии, и една значителна частъ храбреци македонци. Виждащъ безсилието си, тия „неопитни“ студенти, за които всичко студентческо е било всѣкога чуждо, намислюватъ сѣ хитрости да си помогнатъ, но напразно. Лукавствата не помогнали и отново е било отправено презрение къмъ орждията на властта. Актътъ за провъзгласяване 18 Май за студентски празникъ отново билъ удобренъ отъ III-то събрание, и той ще бѣде на скоро напечатанъ.

А „незацапанитѣ“ студенти вече поднасяли за подписване „махзаръ“ за изказване „върноподавически чувства“. Безсмислената борба отъ живота се пренася въ училището. „Махзаритѣ“ съставляватъ динъ позоръ, както за тия, които ги поднасятъ, тѣй и за тия, които ги подписватъ. Тѣ сѫ достойни само на хора, които пълзятъ, на които кариерата е помила отъ всичко. И самиятъ той фактъ свидетелствува за правствения и умствения багажъ на тия студенти, които сѫ отворили война на социализма и честнитѣ си другари. Такива хора сѫ палачи на свободата, шпиони на властта, на които самото присѣтствие на празненството уронава великото му значение.

Задачата на честното студентство е да държи високо знамето на свободата и да покаже на своитѣ противници, че то и за напредъ, рамо до рамо съ гражданитѣ, ще удри плѣсница на всѣко антинародно правителство, както това е вършило на 18 Май 94 г., и на 18 Май 95 г. Вѣднѣшето радостно се усмихва на сторонницитѣ на правдата и прогресса.

10/15

ВЪНКАШНА ХРОНИКА.

Франция. — „Крвоавата майска седмица“. Пѣма французитѣ, който да не знае или да не е чувалъ за гробницата *Père Lachaise* въ Парижъ, кждѣ почива мъченическия прахъ на по-вече отъ 30,000 борци за свободата презъ парижската коммуна въ 1871 год.! Всѣка година на 26 Май (п. ст.) пролетарията празнува годишнината на оный „майски динъ“, нарѣчени „крвавата майска седмица“, записани въ историята на освободителното движение съ крвави букви; всѣка година хиляди работници сѣ вѣра въ свѣлото блжже отиватъ да отдадатъ почести на поиналитѣ за свободата на човѣчеството. И тази година социалистическия Парижъ положи надъ свѣщенния прахъ вѣнци и цвѣти и извика: „Да живѣе коммуна! Да живѣе социализмътъ!“

Още сутринта една манифестация се опѣти къмъ гробницата *Montparnasse*, гдѣто сѣщо има закопани мъченици. Тамъ пѣмаше никой да имъ пречи, нѣ ве така бѣше слѣдъ обѣдъ въ 9 часъта, когато пѣколко кортежи на развитѣ социалистически организации дос-

тигнаха до *Père Lachaise*. Тамъ тѣ срѣцнаха цикове, сила! Тамъ червенитѣ вѣнци и цвѣти бѣха спрѣни отъ студентитѣ цикове, отъ конски копита и отъ сабли! И този пътъ обаче въдушевенитѣ работници на чело съ своитѣ депутати и градски свѣтници бѣха благоразумни и не придизвикаха никого. Военната сила не пусти кортежитѣ въ оградата на гробницата и следъ дълги расправии пусти само ония, които посѣха вѣнци да ги поднесатъ надъ гробоветѣ. При всѣчко туй пакъ успѣватъ да влѣзатъ по-вече отъ 1500 работници и да поднесатъ вѣнци надъ гробоветѣ на *Бланки*, *Емилъ Едъ*, *Делеклюсъ* и други всрѣдъ прѣкъсванитѣ често викове „Vive la Commune!“ Най-сегитъ всрѣдъ редоветѣ цикове, мълчливо се сложиха вѣнци и надъ „оградата на сѣднеститѣ“ („*Mur des Fédérés*“).

Въ шестъ часъта станяха пѣколко събрания и митинги, кждѣто слѣдъ речитѣ на ораторитѣ се взеха резолюции съ които протестираха за запрещение на полицията да се държатъ речи надъ гробоветѣ, а особено надъ „оградата на сѣднеститѣ“.

Трепери, трепери въ страхъ и трепетъ капиталистическия строй и не памира вече въ нищо надежда за спасение, освѣтъ въ циковетѣ, барути и сабитѣ! Нѣ и тѣ скоро ще се обърнатъ къмъ него и той позорно ще се сгъмоляса никогѣ вече да не стане!

Миръ на мъченическия ви прахъ, борци за коммуна! Миръ на васъ, които ни дадохте примѣръ какъ трѣба да се боримъ за Свободата, Братството и Равенството!

Италия. — Изборитѣ за народни представители въ Италия се извършиха на 26 Май (п. ст.) и то благоприятно за правителството на Криспи. Избирателнитѣ окръжи бѣха 508. Въ 326 отъ тѣхъ сѫ избирали правителствениятѣ кандидати, въ 102 — конституционната опозиция, въ 31 — радикали и въ 14 — социалисти. Отъ 35 балотажи, 19 сѫ въ полза на правителствениятѣ, 7 въ полза на конституционната опозиция, 6 въ полза на радикалитѣ, а въ полза на социалиститѣ — нѣма.

Тиранина Криспи е избранъ деветъ пъти и то отъ тѣхъ шестъ въ нещастната Сицилия. Малко остана цѣне да пропадне въ Римъ и бѣше избранъ съ 931 гласа противъ 720, дадени за социалиста *Де Феличе*, осѣдени прѣди една година, макаръ че избирателнитѣ списци бѣхъ прѣчистени и така пѣколко стотици избиратели — социалисти не опражниха избирателното с право (Тактиката на Сгъмболовъ, Криспи и Стоиловъ е една и сѣща, както се вижда).

Бирбата е избранъ въ Миланъ съ 1,838 гласа и още въ *Кассена* (Сицилия) съ 1,312; *Коста* — въ *Будрио* съ 1,562; *Поффи* — въ *Туринъ* съ 1,098; *Г. Воско* въ *Патермо* съ 884; *еренини* въ *Борчо санъ-доппио* съ 1,282; *Примполини* въ *Режио д' Емилио* съ 1,608; *Де Мирини* въ *Салерно* съ 1,252; *Феличе* (Феличе) въ *Катапа* съ 1,270; *Клети* въ *Имола* съ 1,861.

За забѣлѣзване е двойния изборъ на *Бирбата*, осѣденъ на 12 години затворъ въ тъмница, отъ военния сѣдъ въ Италия, а сѣдъ и успѣхитѣ на политическитѣ затворници *Де Феличе* и *Воско*.

Социалистическия гласове сѫ били по-вече отъ колкото въ по-първитѣ избори.

Всякигѣ извѣстни членове на опозицията сѫ избрани, напр. *Giulitti*, *di Rudini*, *Zanardelli*, *Brin*, *Bonghi*, *Menotti Garibaldi*, *Luzzati*. Водителъ на радикалитѣ, *Cavalotti*, единъ отъ най-силнитѣ противници на Криспи е избранъ въ двѣ мѣста. Числото на радикалитѣ се увеличило до 40.

Единъ отъ оргѣнитѣ на опозицията, *Don Chischiotte*, казва че надеждитѣ на правителството да сѣсини радикалитѣ и социалиститѣ сѫ се осуетили. Положението на Парламента стана по лошо за правителството.

Ний българскитѣ социалисти като поздравяваме италианскитѣ социалисти, които намѣсто седемъ, испратихъ 17 социалисти депутати викаме:

Да живѣй международния социализмъ!
Н. LXXX

Печатница „Напрѣдъкъ“ — София.